

det skal man erkende, at det er værre end Ulykke. Og den Skam vil det blive vanskeligt hurtigt at kaste af sig, den breder sig vidt. Den lægger sig aabenbarest for Dagen i den Kendsgerning, at der maatte Forbryderens egen Selvanmeldelse til, for at overhovedet hans Forbrydelser kunde blive ramte.

Skammen falder over alle — mere eller mindre —, der har staaet lige overfor Opgaven uden at kunne løse den. Den falder vel ringest over dem, der have talt advarende Ord, men den falder ogsaa over dem, fordi deres Ord altsaa ikke have haft Myndighed og Vægt nok til at trænge det tilbage, der i andres Sind satte sig imod, at der skete den nødvendige Undersøgelse. Den falder over Regeringen i den Grad, at det forekommer mig, at det maatte være den første naturlige Tilskyndelse hos den Regering, der havde slaaet Kreds om Alberti, i det Øjeblik, hans Forbrydelser afsløredes, at sige: Nu ere vi ikke længere de Mænd, der kunne føre Regeringen videre, og at de havde stillet deres Mandater som Regeringsmænd til Raadighed i den Forstand, at de straks i Stedet for at tale om, at Regeringens Sammensætning og Stilling ikke vilde blive berørt ved det foregaaede, [havde] sagt: Vi fungere kun midlertidig, vi fungere kun, indtil Rigsdagen er samlet, for at aflægge Regnskab og drages til Ansvar, vi betragte os ikke længere som den egentlige blivende Regering. Det var en politisk Fejl, at man ikke gjorde nogen Antydning af den Art, da man første Gang fra Regeringens Side lod høre fra sig i denne Sag, og det er en Fejl, der har straffet sig. Meget vilde maaske have udviklet sig anderledes, hvis man straks havde sagt: Vi føle, at Regeringens Sammensætning og Stilling ikke ubetinget kan staa uberørt af, hvad der er sket.

Man har ogsaa i Regeringen, forekommer det mig, medens de uhyggelige Forhold, som nu have faaet en Ende, udviklede sig, staaet underlig uklart og famlende. I en meget omtalt Skrivelse fra Regeringens Chef er der trukket en Grænse mellem det at have begaaet noget og det at have begaaet noget „virkeligt“. Hvad var det Noget, som man maatte erkende var begaaet, men som ikke var noget „virkeligt“?

Det var den Svaghed i den afgaaede Justitsministers Administration, som jo under Debatterne her paa mangfoldige Punkter var bleven paavist, hvorved dog i alt Fald det — lad mig nævne kun et eneste Tilfælde — var slaaet fast, at Justitsministeren var afsløret som en Løgner her under Debatten. Det var altsaa „noget“, men ikke „noget virkeligt“! Jeg forstaar ikke den Grænse, der her trækkes. Efter min Formening kan en Mand ikke udføre sin Virksomhed som Retfærdighedens og Retsfølelsens højeste Leder i Landet, naar han er greben paa fersk Gerning i Løgn overfor den Forsamling, overfor hvilken han skulde staa til Ansvar for sine Handlinger.

I det Øjeblik det var blevet klart, at dette Ministerium var blevet en Kreds om Alberti, en Kreds, der ikke vilde høre noget, der kom fra anden Side, forekommer det mig ogsaa ganske nødvendigt og naturligt, at den Regering ikke kunde blive den ny Regering, at dens Medlemmer, for saa vidt de ere dragne med ind i hele denne Affære, ikke kunne blive Medlemmer af den ny Regering. Det ny Ministerium maa blive til paa den parlamentariske Grund, der er krævet, det følger af sig selv, men det maa i øvrigt ske netop med den særlige Opgave for Øje, der nu ligger for. Det parlamentariske Krav vil ikke blot sige Kravet om, at de, der skulle være Tillidsmænd og ledende, skulle høre til et bestemt Parti, men det vil sige, at man indenfor dette Parti maa vide at vælge dem, der netop i øvrigt personligt have de Egenskaber, der gøre, at de blive deres Stilling voksne. Man maa ikke med et medlidende Smil kunne se paa den enes Sagkundskab og paa den andens Hæderlighed. Man maa sige, at de, der skulle kunne repræsentere som ledende Folk, særlig i en Situation som den nuværende, maa være Folk, der af alle anerkendes for at være det lille Stykke højere end hele Folket, som ledende Kræfter helst skulle være.

Men dernæst forekommer det mig, at Skammen og Ansvaret ogsaa falder over det store Flertal, som her i Tinget modsatte sig enhver Undersøgelse og virkelig Debat om Spørgsmaalet. For mig, tror jeg, det vilde have stillet sig saaledes, hvis jeg havde været Medlem af dette Flertal,